

REDAKTSIOONITOIMKONNA ETTEPANEKUD
PÄHISEADUSE EELNÕU MUUTMISEKS
3. aprill 1992

+ (1) § 11 *Redants.*

õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas Põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. + 19/1

+ (2) § 12 lg. 1 *lõpsustus*

Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedaqi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise või sotsiaalse seisundi või muude asjaolude alusel. +

inimõiguste alaste rahvusvaheliste konventsioonide
Seadus ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise või sotsiaalse seisundi või muude asjaolude alusel.

+ (3) § 20 lg. 2 *lõpsustus*

3) süüteo ärahoidmiseks, süüteo põhjendatult kahtlustatu toimetamiseks pädeva riigiorgani ette või tema pakkumiseku vältimiseks: +

objektiveelne asjaolu
subjektiveelne. mõistlikult määratud seadus.

õhna keel
pehmed
✓

kahtlustatu
kahtlustatava

(4) § 22 lg. 3 *lõpsustus*

Kedagi ei tohi sundida tunnistama iseenda või oma lähedaste vastu. + 19/2

(5) § 23 lg. 1 *lõpsustus*

Kedagi ei tohi süüdi mõista teo eest, kui seda tegu ei tunnista kuriteoks seadus, mis oli jõus teo toimepanemise ajal.

(6) § 24 lg. 3 *lõpsustus*

Kohtuistungid on avalikud. Kohus võib seaduses sätestatud juhtudel või korras oma istungi või osa sellest kuulutada kinniseks riigi- või ärisaladuse, kõlbluse või inimeste perekonna- ja eraelu kaitseks või kui seda nõuavad alaealise või õigusemõistmise huvid.

6a. Igal isikil on õigus tema kohta teha.

+ (7) § 25 *R. kõlmantus*

Igaühel on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusevastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. /.../

+ (8) § 26 *lõpsustus*

Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusle. Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seadusega sätestatud juhtudel ja avaliku korra, tervise, kõlbluse või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo ärahoidmiseks või kurjategija tabamiseks.

(9) § 30 lg. 2 *lõpsustus*

Seadus võib piirata mõne kategooria riigiteenistujate õigust kuuluda erakondadesse ja mõnda liiki mittetulunduslikesse ühendustesse (§ 48) ning õigust tegeleda ettevõtlusega ja koonduda tulunduslikesse ühendustesse (§ 31).

48 uasmitaja

Sõnake
lõpsustus

koost. maamõõdet
avalik hõlmuks

kuite aravõidum
toetamine

94

2.

menetlus
vaidlused

10. § 32 lg. 4 *täpsustus*
(Tulenevalt vara iseloomust) võib seadus sätestada vara liigid, mida tohib Eestis omandada ainult Eesti riik, tema kodanikud, kohalikud omavalitsused või mõnda liiki juriidilised isikud.

→ § 34

11. § 44 lg. 2 ja 3 *rohukas, täiendus*
Kõik riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud on kohustatud igapähe nõudel andma seaduses sätestatud ulatuses ja korras informatsiooni oma tegevuse kohta.
/...../

menetlus

Igapähel on õigus seaduses sätestatud /.../ korras tutvuda tema kohta riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes ning riigi- ja kohalike omavalitsuste arhiivides hoitavate andmetega. Seaduse alusel võib seda õigust piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste ning lapse põlvnemise saladuse kaitseks, samuti kuriteo tõkestamise, kurjategija tabamise või kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamise huvides.

+ 12. § 45 lg. 1 *täiendus* 20/1.
....Seadus võib seda õigust piirata ka riigi- ja kohalike omavalitsuste teenistujatel neile teenistuse tõttu teatavaks saanud riigi- ja ärisaladuse, konfidentsiaalsena saadud informatsiooni ning teiste inimeste perekonna- ja eraelu kaitseks, samuti õigusemõistmise huvides.

17

+ 13. § 48 lg. 4 *täpsustus*
Ainult kohus võib õiguserikkumise eest ühingu, liidu või erakonna tegevuse lõpetada või peatada, samuti teda trahvida.

hilimus
koostamine

menetlus

14. § 56 *R, täpsustus*
Eestis viibival välisriigi kodanikul ja kodakondsuseta isikul on võrdselt Eesti kodanikuga Põhiseaduses sätestatud õigused, vabadused ja kohustused, välja arvatud need, mis Põhiseaduse kohaselt on ainult Eesti kodanikul. Seadus võib piirata välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute poliitilise tegevuse vabadust ja õigust koonduda mõnda liiki mittetulunduslikesse ühendustesse (§-d 45, 47, 48), ...

+ 15. § 64 lg. 2 *täpsustus*
Riigikogu liige on oma volituste ajaks vabastatud kaitseväeteenistuse kohustusest.

+ 16. § 65 lg. 2 *k*
3) tema tagasiastumisega seaduses sätestatud korras:

+ 17. § 67 *täpsustus*
16) lahendab muid riigielu küsimusi, mis ei ole Põhiseadusega antud Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse, teiste riigiorganite või kohalike omavalitsuste otsustada.

Salendaluse
võtteid.

menetlusest alustatud istungist

3.

+ (18) § 72 +

Riigikogu otsustusvõimelisuse sätestab Riigikogu kodukorra seadus. Erakorralisel istungjärgul on Riigikogu otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole Riigikogu koosseisust.

menetlusest alustatud istungist

(19) Vabariigi Valitsuse moodustamise kord.

1) kui otsustatakse
2) kui otsustatakse
3)

III, IV

§ 91

hüpsustus

1 jooksul Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest peaministri kandidaadi, kellele teeb ülesandeks uue valitsuse moodustamise.

1. kaks pv.

Peaministri kandidaat esitab neljateistkümne päeva jooksul valitsuse moodustamise ülesande saamisest Riigikogule ettekande, valitsuse moodustamise aluste kohta, mille järel Riigikogu otsustab läbirääkimisteta avalikul hääletamisel

14. päeva Riigikogul

2 peaministri kandidaadile volituste andmise valitsuse moodustamiseks.

4)

Riigikogult valitsuse moodustamiseks volitused saanud peaministri kandidaat esitab seitsme päeva jooksul valitsuse koosseisu Vabariigi Presidendile, kes nimetab kolme päeva jooksul valitsuse ametisse.

2)

3)

Kui Vabariigi Presidendi määratud peaministri kandidaat ei saa Riigikogu poolthäälte enamust või ei suuda valitsust moodustada või loobub sellest, kuulutab Vabariigi President neljateistkümne päeva möödudes välja Riigikogu ennetähtaegsed valimised.

4)

Vabariigi President ei kuuluta välja Riigikogu ennetähtaegseid valimisi, kui ~~pealises lõigus~~ nimetatud neljateistkümne päeva jooksul (esitab) Riigikogu enda poolt ülesseatud peaministri kandidaat Vabariigi Presidendile uue valitsuse koosseisu ametisse nimetamiseks.

1) peaministri kandidaat
2) mitu korda (2)
3. kas täiuslik konstruktsioon?

+ § 92

Muudatusi ametisse nimetatud Vabariigi Valitsuse koosseisus teeb Vabariigi President peaministri ettepanekul.

Samuti muutuvad järgmised paragrahvid:

+ § 67 5) annab peaministri kandidaadile volitused Vabariigi Valitsuse moodustamiseks;

+ § 80 8) määrab ~~Riigikogule~~ peaministri kandidaadi vastavalt Põhiseaduse §-le 91;

9) nimetab ametisse ja vabastab ametist valitsuse liikmed vastavalt Põhiseaduse §-le 91, 92, ja 94.

+ (20) § 105 lg. 2

hüpsustus

§ 4. väärusde lahutus

Riigikogul on õigus koosseisu häälteenamusega tehtud otsusel pöörduda Vabariigi Valitsuse poole ettepanekuga algatada Riigikogu poolt soovitav eelnõu.

1. { seadusandl.
alatus õigus
2. Riigikogu võib määrata

avalikus

9
14
Adams

100
100
100

4. 17/4 17.4
+ (21.) § 109 lg. 2 *lõpetus*

... Kui Riigikogu võtab Vabariigi Presidendi poolt tagasi saadetud seaduse muutmata kujul uuesti vastu, kuulutab Vabariigi President seaduse välja või pöördub Riigikohtu poole ettepanekuga tunnistada seadus ~~kehtetuks~~ *olevat* vastavalt Põhiseadusega §-le 154. Kui Riigikohus tunnistab seaduse Põhiseadusega kooskõlas olevaks, kuulutab Vabariigi President seaduse välja.

Seadus
või
kehtib

*muutus alusest
istuga*

*tunnistada seadus Põhiseadu-
liga vastavalt alioigus.*

(22.) § 111 lg. 2

Riigikogu kokkutulemisel esitab Vabariigi President seadlused Riigikogule, kes võtab viivitamatult vastu nende kinnitamise või tühistamise seaduse.

23. § 126 lg. 3

...Piirata ei tohi Põhiseaduse §-des 8 /...../, 11 -

muutus

24. § 149 lg. 1 *R*

Kohtunikud nimetatakse ametisse eluaegselt. Kohtunike ametist vabastamise alused ja korra sätestab seadus.

25.a § 151. lg. 1 Kohus jätab [konkreetsed kohtuasi lahendamisel

25. § 154 lg. 2 *täpsustus*

Riigikohus tunnistab kehtetuks mis tahes seaduse või muu õigusakti, kui see on vastuolus Põhiseadusega /...../.

26. § 158 *Riiklikult*

Kohaliku omavalitsuse esinduskoguks on volikogu, kes valitakse vabadel valimistel kolmeks aastaks. Valimised on üldised, ühetaolised ja otsesed. Hääletamine on salajane.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on seaduses ettenähtud tingimustel hääleõiguslikud selle omavalitsuse maa- alal püsivalt elavad isikud, kes on vähemalt kaheksateist aastat vanad.

Õigusaktide

§141 ning määratud ¹⁰⁰ *tyymin* kohta -

§111 lg.2

Ebakõla: } Sisuline (võimalikult) vormiline

2) Kas ~~sa~~ RK langeb otsuse?

1) Kas Riigikogu saab sadlust muuta?

2) Tähtaeg, kui Riigikogu ei sühistu siis jääb kehtima.

16/7

5.

TULEB ARUTAMISELE, KUI ASSAMBLEE NII OTSUSTAB

27. § 57. Kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas
hääleõiguslike
kodanike kaudu:

- 1) Riigikogu valimisega;
- 2) rahvahääletusega.

A L T E R N A T I I V :

- 3) Vabariigi Presidendi valimisega.

ALTERNATIIVI LISAMISEGA SEONDUVAD MUUDATUSED:

A. § 67. Riigikogu:

- .....
3) kuulutab välja Vabariigi Presidendi valimised;
.....

B. § 81. Vabariigi President valitakse vabadel valimistel üldise, ühetaolise, otsese ja salajase hääletamise teel viieks aastaks, kuid mitte rohkem kui kaheks ametiajaks järjestikku.

Vabariigi Presidendi korralised valimised kuulutab välja Riigikogu. Valimised toimuvad varemalt kuuskümmend ja hiljemalt kümme päeva enne Vabariigi Presidendi ametiaja lõppemist.

Presidendikandidaadiks võib olla sünnijärgne Eesti kodanik, kes on vähemalt nelikümmend aastat vana.

Presidendikandidaate võivad esitada kõik Eesti kodanikud ja nende ühendused, kui nad esitavad oma kandidaadi toetuseks vähemalt kolm tuhat allkirja. Valituks tunnistatakse kandidaat, kes saab enamuse kõigist antud häältest.

Kui ükski kandidaat ei saa esimeses hääletusvoorus nõutavat häälteenamust, korraldatakse kahe enam hääli saanud kandidaadi vahel neljateistkümne päeva pärast teine hääletusvoor. Valituks tunnistatakse teises voorus enam hääli saanud kandidaat.

Vabariigi Presidendi valimise korra sätestab Vabariigi Presidendi valimise seadus.

C. § 83. Vabariigi President astub ametisse Eesti rahvale Riigikogu ees järgmise ametivande andmisega: "Mina, N.N., astudes rahva tahtel Vabariigi Presidendi ametisse, pühalikult töotan vankumata kaitsta Eesti Vabariigi Põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult teostada minule antud võimu ja ustavalt täita oma kohuseid kõigi oma võimetega ja parima arusaamisega Eesti Vabariigi ja rahva kasuks".

D. § 85 lõik 4:

Kui Vabariigi President ei saa oma ametikohustusi täita üle kolme kuu järjest või kui tema volitused on ennetähtaegselt lõppenud, kuulutab Riigikogu kohe välja Vabariigi Presidendi valimised, mis korraldatakse seitsmekümne viie päeva jooksul.

Redaktsioonitoimkonna
esinaine
3. aprill 1992

L. Hänni